

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce **Z. P.**, zastoupeného JUDr. Antonínem Tunklem, advokátem se sídlem Komenského ul. 6/V, Dačice, proti žalovanému **Krajskému úřadu kraje Vysočina**, se sídlem Žižkova 57, Jihlava, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 10. 2013, č. j. KUJI 68455/2013, sp. zn. OOSČ 648/2013 OOSC/223, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 10. 9. 2014, č. j. 41 A 89/2013 – 42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Městský úřad v Telči, odbor dopravy (dále též pouze „městský úřad“) rozhodnutím ze dne 31. 7. 2013, č. j. MěÚ Telč – 8800/2012/OD, uznal žalobce vinným ze spáchání přestupků podle § 125c odst. 1 písm. d) a k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), a to v souvislosti s porušením § 5 odst. 1 písm. f) a § 6 odst. 12 téhož zákona. Uvedených přestupků se měl dopustit tím, že se dne 10. 11. 2012 v 15:20 hod. na pozemní komunikaci

č. III/40616 v katastru obce Mrákotín jako řidič motorového vozidla Peugeot 306 registrační značky X odmítl na výzvu policisty podrobit odbornému lékařskému vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem, a současně na výzvu policisty nepředložil ke kontrole řidičský průkaz. Městský úřad uložil žalobci pokutu ve výši 25.000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel po dobu jednoho roku od právní moci rozhodnutí. Dále uložil žalobci povinnost nahradit náklady řízení v částce 1.000 Kč.

[2] Odvolání žalobce proti uvedenému rozhodnutí zamítl žalovaný v záhlaví specifikovaným rozhodnutím. Žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl krajský soud výše uvedeným rozsudkem. Tento rozsudek nyní žalobce (dále též „stěžovatel“) napadá kasační stížností.

II. Shrnutí odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu

[3] Krajský soud shledal nedůvodnou námitku žalobce, podle níž správní orgány svým postupem porušily zásadu *ne bis in idem*. Žalobce argumentoval, že o totožném skutku již dříve rozhodl soud v trestním řízení. Připustil, že se odmítl podrobit odbornému lékařskému vyšetření a nepředložil ke kontrole řidičský průkaz. Uvedené jednání však projednal Okresní soud v Jihlavě v řízení, v němž žalobce odsoudil za spáchání přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky.

[4] Podle krajského soudu se ale jednalo o odlišné skutky. Trestním příkazem byl žalobce odsouzen za řízení motorového vozidla ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky (alkoholu). V přestupkovém řízení se projednávalo jednání spočívající v tom, že po způsobené dopravní nehodě a po zjištění alkoholu dechovým analyzátozem se žalobce odmítl podrobit výzvě policistů k odbornému lékařskému vyšetření spojenému s odběrem biologických vzorků tělních tekutin v nemocnici v Jihlavě s cílem zjištění míry ovlivnění alkoholem a dále na výzvu nepředložil řidičský průkaz. Skutek, jenž byl předmětem trestního řízení, není totožný se skutkem, jenž byl předmětem přestupkového řízení. Nelze je vzájemně zaměňovat, byť byly spáchány v souvislosti s řízením motorového vozidla a shodují se i místem a časem spáchání. Skutečnost, že se žalobce dobrovolně podrobil dechové zkoušce provedené ověřeným a kalibrovaným dechovým analyzátozem, ho nezprošťuje povinnosti podrobit se rovněž lékařskému vyšetření spojenému s odběrem krve, byl-li k němu policistou vyzván. Žalobce doznal, že se přes poučení odmítl podrobit lékařskému vyšetření s odběrem krve a jako důvod odmítnutí uvedl, že po pozitivní dechové zkoušce považoval lékařské vyšetření za zbytečné a měl by problém dostat se z Jihlavy domů. Uvedený důvod odmítnutí nespĺňuje jedinou zákonem předpokládanou podmínku, pro kterou mohl lékařské vyšetření odmítnout - podrobení se lékařskému vyšetření nebylo spojeno s ohrožením jeho zdraví. Ve výši trestu uloženého žalobci v trestním řízení se ani nijak nepromítlo jeho odmítnutí podrobit se lékařskému vyšetření spojeného s odběrem krve. Uvedené trestní jednání v sobě tedy „neabsorbuje“ jednání, za které byl sankcionován v přestupkovém řízení.

III. Shrnutí argumentace obsažené v kasační stížnosti

[5] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že v přestupkovém řízení navrhoval připojení trestního spisu vedeného u Okresního soudu v Jihlavě pod sp. zn. 1T 104/2012. Poukazoval přitom na skutečnost, že jednání spočívající v odmítnutí podrobit se lékařskému vyšetření spojenému s odběrem biologických vzorků tělních tekutin v nemocnici v Jihlavě bylo řešeno v rámci uvedeného trestního řízení. Městský úřad však odmítl důkaz trestním spisem provést. V přestupkovém řízení tak nebylo dle stěžovatele postaveno najisto, zda nebylo předmětné jednání „konzumováno“ skutkovou podstatou trestného činu, za který byl odsouzen trestním příkazem Okresního soudu v Jihlavě ze dne 10. 1. 2013, č. j. 1T 104/2012 – 40 (stěžovatel svou vinu uznal a proti trestnímu příkazu nepodal odpor).

[6] Stěžovatel tvrdí, že o předmětném skutku bylo vedeno trestní řízení, neboť nedošlo k jeho vyloučení do přestupkového řízení. Z tohoto důvodu došlo k porušení právní zásady, podle níž nelze pro tentýž skutek vést další řízení. S danou žalobní námitkou se krajský soud v napadeném rozsudku nevypořádal. K „vyčerpání jednání“ by dle stěžovatele došlo rovněž tehdy, pokud by posuzované jednání bylo zohledněno jako přítěžující okolnost při ukládání trestu. Ani tato otázka však nebyla správními orgány a soudem řešena.

[7] Stěžovatel konečně také namítá, že Okresní soud v Jihlavě mu trestním příkazem uložil trest spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu tří roků a v přestupkovém řízení mu byl uložen trest spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel po dobu jednoho roku. Takový postup představuje porušení čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Není také zřejmé, jak by jednotlivé tresty byly vykonány.

[8] Analogickou situaci podle stěžovatele řešil Nejvyšší soud v usnesení ze dne 13. 5. 2009, sp. zn. 3 Tdo 509/2009. V dané věci byly všechny skutky obdobné skutkům v posuzované věci „absorbovány“ do trestního řízení, věc tedy nebyla rozdělena na řízení trestní a správní.

[9] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu a odkázal na svá předešlá vyjádření v této věci.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Ze správního spisu a ze spisu krajského soudu zjistil Nejvyšší správní soud následující skutečnosti. Podle protokolu o nehodě v silničním provozu ze dne 10. 11. 2012 došlo uvedeného dne v 15:20 hod. na pozemní komunikaci č. III/40616 v katastru obce Mrákotín k dopravní nehodě spočívající v tom, že stěžovatel nezvládl řízení motorového vozidla Peugeot 306, přejel pravou krajnici a přední částí vozidla narazil do travnatého svahu. Při dopravní nehodě nebyla zraněna žádná osoba. Dechová zkouška na alkohol provedená na místě nehody hlídkou Policie ČR byla pozitivní – při první dechové zkoušce (provedené v 15:42 hod.) byla stěžovateli naměřena hodnota 1,81 ‰ alkoholu, při druhé dechové zkoušce (provedené v 15:52 hod.) 1,68 ‰ alkoholu. Hlídka Policie ČR následně

vyzvala stěžovatele k tomu, aby podstoupil lékařské vyšetření spojené s odběrem biologického materiálu (žilní krve) v nemocnici v Jihlavě, což stěžovatel odmítl. Stěžovatel dále nepředložil ke kontrole řidičský průkaz.

[12] V rámci zkráceného přípravného řízení policejní orgán dne 12. 12. 2012 sdělil stěžovateli (dle § 179b odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu), že je podezřelý ze spáchání přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1, odst. 2 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Téhož dne byl stěžovatel policisty vyslechnut, dle protokolu o výsledku připustil, že dne 10. 11. 2012 před inkriminovanou jízdou motorovým vozidlem konzumoval alkohol, což potvrdila i dechová zkouška provedená na místě předmětné dopravní nehody. Lékařské vyšetření a odběr krve v nemocnici v Jihlavě odmítl s tím, že by se nemohl nijak dostat z Jihlavy domů a také by si nemohl nikoho zavolat, protože měl vypnutý mobil a neznal jeho PIN kód. Řidičský průkaz policejní hlídce nepředložil, protože jej na místě nemohl najít.

[13] Policejní orgán poté předložil věc spočívající v podezření, že stěžovatel spáchal přečin ohrožení pod vlivem návykové látky, příslušnému státnímu zástupci a zároveň oznámil příslušnému správnímu orgánu (Městskému úřadu v Telči) podezření, že se stěžovatel dopustil přestupků podle § 125c odst. 1 písm. d) a k) zákona o silničním provozu.

[14] Stěžovatele následně shledal Okresní soud v Jihlavě vinným ze spáchání přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku, za což jej odsoudil k trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců s podmíněným odkladem výkonu trestu na zkušební dobu jednoho a půl roku a k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu tří roků (trestní příkaz ze dne 10. 1. 2013, č. j. 1T 104/2012 – 40). Okresní soud potrestal stěžovatele za skutek vymezený následujícím způsobem: *„[A]čkoliv byl nezpůsobilý k řízení motorových vozidel, když u něho bylo dechovým analyzátozem zjištěno 1,81 a 1,68 promile alkoholu, dne 10. listopadu 2012 kolem 15,20 hod. řídil po silnici č. 40616 z Mrákotína směrem na obec Prákolesy osobní automobil zn. Peugeot 306 RZ X a při této jízdě v km 5,844 v katastru obce Mrákotín, okr. Jihlava, vjel vpravo mimo vozovku a havaroval“*. Uvedený trestní příkaz nabyl právní moci dne 29. 1. 2013.

[15] Městský úřad po provedeném přestupkovém řízení nejprve vydal dne 28. 3. 2013 rozhodnutí, které k odvolání stěžovatele zrušil žalovaný a vrátil městskému úřadu k novému projednání. Při novém projednání věci provedl správní orgán I. stupně vedle důkazů listinami ze spisu Policie ČR sp. zn. KRPJ-121238/TČ-2012-160706 rovněž důkaz výpovědí policisty, který zasahoval na místě předmětné dopravní nehody. Policista potvrdil, že stěžovatel odmítl jet na lékařské vyšetření z důvodu, že by pro něj byl problém dostat se z Jihlavy zpět domů. Zástupce stěžovatele k tomu uvedl, že stěžovatel nepopírá, že způsobil dopravní nehodu v důsledku požití alkoholu, ale k celé věci se odmítá dále vyjadřovat, neboť ji má za rozhodnutou. K prokázání tohoto tvrzení požadoval provést důkaz spisem Okresního soudu v Jihlavě sp. zn. 1T 104/2012. Městský úřad nepovažoval za potřebné tento důkaz provést *„z důvodu nesouvisející skutkové podstaty trestní a přestupkové odpovědnosti“* stěžovatele. Rozhodnutím ze dne 31. 7. 2013 proto shledal stěžovatele vinným ze spáchání přestupků blíže specifikovaných v bodě [1] výše.

[16] Nejvyšší správní soud shrnuje, že v posuzované věci není mezi účastníky řízení žádného sporu o tom, že stěžovatel řídil motorové vozidlo pod vlivem alkoholu, že se po dopravní nehodě, kterou v tomto stavu způsobil, odmítl podrobit lékařskému vyšetření spojenému s odběrem krve a že k výzvě policistů nebyl schopen předložit řidičský průkaz. Obrana stěžovatele jak v přestupkovém řízení, tak v navazujícím soudním řízení správním spočívá v námitce, že o totožných skutcích již dříve rozhodl soud rozhodující v trestním řízení. Dále stěžovatel ve správním řízení i v žalobě tvrdil, že řidičský průkaz ztratil při předmětné dopravní nehodě a jeho ztrátu nahlásil příslušnému správnímu orgánu, v kasační stížnosti však již nic takového neuvádí. Předmětem sporu v nynějším řízení tak je toliko posouzení otázky, zda trestní příkaz Okresního soudu v Jihlavě ze dne 10. 1. 2013, č. j. 1T 104/2012 – 40, představuje překážku, která bránila správním orgánům ve vedení přestupkového řízení (respektive zda správní orgány nepochybily tím, že si od okresního soudu nevyžádaly jeho spis vedený v dané věci za účelem ověření, jestli taková překážka není založena).

[17] Stěžovatel argumentuje tím, že v jeho případě došlo k porušení zásady *ne bis in idem*, tedy práva nebýt souzen nebo potrestán dvakrát za týž čin. Uvedená zásada je na ústavní úrovni zakotvena v článku 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Povinnost ctít uvedenou zásadu dále plyne z mezinárodních závazků České republiky, zejména z článku 4 odst. 1 protokolu č. 7 Úmluvy, podle něž *„[n]ikdo nemůže být stíhán nebo potrestán v trestním řízení podléhajícím pravomoci téhož státu za trestný čin, za který již byl osvobozen nebo odsouzen konečným rozsudkem podle zákona a trestního řádu tohoto státu.“* A ačkoliv uvedená ustanovení hovoří toliko o „trestním stíhání“ či „trestním řízení“, danou zásadu je nepochybně třeba vztáhnout i na řízení o přestupcích a o správních deliktech. Platnost zásady *ne bis in idem* i pro oblast správního trestání konstatoval Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 16. 2. 2005, č. j. A 6/2003 – 44. Obdobné závěry plynou také z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), který obecně dovozuje, že práva garantovaná Úmluvou pro řízení o trestných činech platí nejen pro řízení o činech patřících podle právních řádů smluvních států mezi trestné činy, ale i pro činy, které orgány smluvních stran Úmluvy kvalifikují jako přestupky či jiné správní delikty, mají-li tyto delikty „trestněprávní povahu“. Pokud správní orgán shledá, že vedením přestupkového řízení v určité věci by došlo k porušení zásady *ne bis in idem*, je jeho povinností věc odložit dle § 66 odst. 3 písm. b) nebo c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

[18] Z judikatury ESLP vyplývá, že čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě zakazuje stíhání pro druhý „trestný čin“, pokud je tento druhý trestný čin založen na totožném či v podstatných rysech totožném skutku [viz zejména rozsudek velkého senátu ze dne 10. 2. 2009 ve věci *Zolotukhin proti Rusku* (číslo stížnosti 14939/03)]. Při výkladu pojmu „totožnost skutku“ je třeba vycházet z toho, že podstatou skutku je právně relevantní jednání pachatele a jím zapříčiněný právně významný následek. Momentem, který dělí pachatelovo jednání na různé skutky, je tedy následek významný z hlediska (trestního) práva (srov. Novotný, O. - Vanduchová, M. - Šámal, P. a kol. 2010. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. Praha: Wolters Kluwer, str. 335–336).

[19] V posuzované věci Nejvyšší správní soud (ve shodě se správními orgány a s krajským soudem) neshledal, že by skutky posuzované v přestupkovém řízení byly totožné se skutkem, o němž rozhodoval soud v trestním řízení. Tento závěr přitom bylo možné učinit i bez vyžádání příslušného spisu Okresního soudu v Jihlavě.

[20] Podstatou skutků, pro něž bylo vedeno přestupkové řízení, je jednání stěžovatele spočívající v odmítnutí (bez zákonem aprobovaného důvodu) podrobit se vyšetření, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn alkoholem [k čemuž jej policisté vyzvali dle § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu] a dále v nevyhovění výzvě k předložení řidičského průkazu [učiněné dle § 6 odst. 12 zákona o silničním provozu]. Daného jednání se stěžovatel dopustil až při šetření dopravní nehody, ke které došlo při jeho jízdě pod vlivem alkoholu. Naproti tomu trestní řízení vedené se stěžovatelem pro přečin ohrožení pod vlivem návykové látky se týkalo skutku, který spočíval v tom, že stěžovatel řídil motorové vozidlo ve stavu vylučujícím způsobilost. Uvedený přečin a přestupky mají i odlišný objekt. V případě přečinu je objektem zájem na ochraně života a zdraví lidí a majetku, v případě přestupků pak řádný výkon veřejné správy a potřeba respektování autority úřední osoby při výkonu její pravomoci (účelem skutkových podstat přestupků, za něž byl stěžovatel sankcionován, je zajištění spolupráce podezřelého řidiče se správními orgány, popřípadě s orgány činnými v trestním řízení). Jak příhodně uvedl žalovaný ve svém rozhodnutí, odmítnutí zákonné výzvy nemůže být dodatečně pardonováno tím, že stěžovateli bylo následně prokázáno řízení motorového vozidla ve stavu vylučujícím způsobilost jinými důkazními prostředky, než na základě odborného lékařského vyšetření. Jedná se tedy o různé skutky, neboť v jednotlivých případech se stěžovatel dopustil odlišného jednání s jinými právně relevantními následky.

[21] Provedení důkazu celým spisem Okresního soudu v Jihlavě sp. zn. 1T 104/2012 v přestupkovém řízení nebylo nutné. Skutečnost, že soud v trestním řízení projednával odlišný skutek, je bez jakýchkoliv pochyb zřetelná již z výroku trestního příkazu č. j. 1T 104/2012 – 40 (tento trestní příkaz přitom ve správním spise založený je). K námitce stěžovatele, že je třeba ověřit, zda okresní soud při rozhodování o výši trestu nezohlednil jednání posuzované v přestupkovém řízení jako přitěžující okolnost, lze uvést, že i kdyby tomu tak bylo, k porušení zásady *ne bis in idem* by nedošlo.

[22] Stěžovatel dále namítá, že uložení obdobného trestu (zákazu řízení všech motorových vozidel) v trestním řízení a v přestupkovém řízení je nepřípustné. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 Úmluvy zapovídá pouze dvojí trestání za tentýž skutek, nikoliv uložení obdobné sankce za dva různé skutky.

[23] Nedůvodná je konečně také námitka, podle níž lze dovodit opačný závěr z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 5. 2009, sp. zn. 3 Tdo 509/2009. V daném případě posuzoval Nejvyšší soud odlišnou situaci spočívající v tom, že Městský soud v Brně ve věci trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky rozhodl o postoupení věci správnímu orgánu s odůvodněním, že nebylo prokázáno, že jde o trestný čin, nýbrž o skutek, jenž by mohl být jiným orgánem posouzen jako přestupek. Své rozhodnutí městský soud odůvodnil tím, že obviněný se nepodrobil zkoušce na krev a hladina alkoholu v krvi tak nemohla být zjištěna metodami, které jsou pro jednoznačnost tohoto výsledku nutné. Krajský soud v Brně s tímto závěrem souhlasil. Oproti tomu Nejvyšší soud dospěl k opačnému závěru.

Konstatoval, že neexistence výsledku krevní zkoušky na množství alkoholu v krvi (za situace, kdy se obviněný v rozporu se svými povinnostmi odmítl podrobit odběru krve) zásadně nebrání tomu, aby mohl být jinými důkazy zjištěn stav řidičovy nezpůsobilosti k řízení motorového vozidla. Taktéž není možné bez dalšího odmítnout důkazní význam výsledku dechové zkoušky na alkohol. I když je dechová zkouška považována pouze za orientační a dosavadní soudní praxe její výsledek pokládá za toliko podpůrný důkaz, nelze její výsledek zcela ignorovat. Závěry soudu prvního stupně, že řidič, který se podrobí dechové zkoušce s pozitivním výsledkem, ale následně odmítne odborné lékařské vyšetření zjišťující obsah alkoholu v krvi, je beztrestný, nelze dle uvedeného usnesení Nejvyššího soudu akceptovat. Z rozhodnutí Nejvyššího soudu tak nijak nevyplývá, zda s obviněným v dané věci eventuálně nebylo vedeno rovněž samostatné přestupkové řízení ohledně přestupku dle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu.

[24] Všemi uvedenými otázkami se ve svých rozhodnutích řádně zabývaly jak správní orgány, tak krajský soud, přičemž Nejvyšší správní soud se s jejich závěry plně ztotožňuje.

V. Závěr a náklady řízení

[25] Nejvyšší správní soud tedy shledal všechny námitky uplatněné stěžovatelem nedůvodnými; jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[26] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch, žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. prosince 2014

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu